

HRVATSKI TEOLOŠKI TERMINI „RITUALA RIMSKOG” BARTOLA KAŠIĆA (1640)

Ivan Golub—Marko Mišerda—Tomislav Mrkonjić

UVOD

Bartol Kašić¹ (Pag 1575 – Rim 1650) spada među naše najplodnije pisce svoga vremena; on je „najznačajniji pisac protureformacije u Hrvata”.² Čitav njegov rad na hrvatskoj knjizi stoji u znaku izgrađivanja jedinstvenoga hrvatskog književnog jezika. To je nesumnjivo bitna karakteristika njegova sveukupnog rada.³

Kašićev prvijenac jesu „Institutiones linguae Illyricae” (1604), prva hrvatska gramatika.⁴ Kašić je tu, među ostalim, pojednostavio i ustalio ortografiju, u čemu

1 Bibliografija: J. NAGY, *Bartol Kašić*, U povodu 400. obljetnice rođenja, u: *Marulić* 9 (1976), br. 5, str. 398–406 (Literatura 405–406). J. RAVLIĆ (priredio), *Zbornik proze XVI. i XVII. stoljeća*, Biblioteka „Pet stoljeća hrvatske književnosti”, knjiga 11, Zagreb 1972. (Bartol Kašić, str. 181–216, bibliografija str. 195–197); usp. i V. ŠTEFANIĆ, s. v. *Kašić, Bartol*, u: *Enciklopedija Jugoslavije*, svezak 5, Zagreb 1962, str. 222–223. – Najbolju bibliografiju donosi S. T. VOJNOVIĆ, *Prevođenje cjelovite Biblije u Hrvata do prve tiskane Biblije 1831. godine*, Zagreb 1977, disertacija na Kat. bog. fakultetu u Zagrebu (Literatura str. XIII–XXXII); objavljen je ciklostilom izvadak: *Biblija Bernardina Frankopana i Biblija hrvatskih protestanata*, Zagreb 1977 (Literatura str. XV–XXXV).

2 M. MURKO, *Die Bedeutung der Reformation und Gegenreformation für das geistige Leben der Südslawen*, Prag-Heidelberg 1927 (najprije objavljeno u časopisu *Slavia* 1924–1927), str. 78.

3 U pismu Radi Sladojeviću gdje Kašić zahvaljuje tome dubrovačkom vlastelinu na skrbi za izdavanje hrv. prijevoda Orbinijeva „Zrcala duhovnoga” (Rim 1614), Kašić sam o sebi ovako govori: ... „Jere mi se ono jest zgodilo što sam od veće vremena želio: jeda bi Gosp. Bog nadahnuo kogod Plemenita i Moguća krstjanina za duhovnu pomoć od mnogijeh duša, koje ginu, ne imajući ni sfetoga pisma za sfoje utišenje ni od druge koje vrste pismo ispisano od kogagodire Razuma naučitelja bogoslovca. Istinom se nahode mnoge knjige od Sfetovnijeh popivkinja pjesni ispraznijeh, komedija bludnijeh, i libara malo vrijednijeh od ljubavi telesne, i zemaljske. A od duhovne ljubavi božje, i nebeske jedva u našem jeziku nahodimo libro, koje nas pismom sfojijem užeže u Srcu, da se obratimo k našem Stvoritelju Bogu” ... Poslanica je objavljena na početku spomenutog prijevoda, a mi je citiramo prema M. STOJKOVIĆU, *Bartuo Kašić D.I. Pazanin (1575.–1650.)*, Prilog za njegov život i književni rad, u: *Rad JAZU* 220, Zagreb 1919, str. 170–263, cit. str. 262.

4 *Institutionum linguae Illyricae libri duo*. Authore Bartholomaeo CASSIO Curictensi Societatis Iesu. Editio prima. Romae, Apud Aloysium Zannetum. MDCIII. Superiorum Permissu. – Reprint izdanje: B. CASSIUS, *Institutiones linguae Illyricae*, Nunc iterum editid R. Olesch, Böhlau Verlag Köln–Wien 1977 (Slavistische Forschungen 21) s uvodom izdavača R. Olescha (str. IX–XIV). – O ovoj gramatici Srepeš je napisao kako je „Kašić umio sastaviti djelo, koje ide uporedo s najboljim gramatikama njegova doba” (M. ŠREPEL, *Latinski izvori i ocjena Kašićeve gramatike*, u: *Rad JAZU* 102, Zagreb 1890, str. 172–201, cit. str. 177).

će ostati dosljedan u svim djelima. Što se jezika tiče, Kašić već u gramatici pokazuje interes za štokavštinu, makar je gramatiku bazirao na čakavštini. Možda se tu početno može vidjeti utjecaj misionarskog načela u Crkvi, tj. da se izabire uvijek najrašireniji dijalekt (gramatika je izrađena za „Ilirsku akademiju“ kao priručnik za buduće misionare). No, to je također postalo i Kašićevo osobno uvjerenje koje će postojano slijediti. Njegovo misionarenje po Bosni, Srbiji, Slavoniji (1612/13, 1618/20), te njegov boravak u Dubrovniku (1609/12, 1620/32) – gdje je imao neprilika i u pogledu jezika – utvrđivalo je Kašića u izboru štokavštine koju je dobro upoznao u neposrednom općenju s ljudima.

Zanimljivo je da se Kašićev „Ritual“ (1640) pojavljuje u vremenu između Levakovićeve misala (1631) i brevijara (1648), a jednome i drugome priređivaču izdavač je bio Zbor za širenje vjere. Levakovićeve reformirana (rusificirana) glagoljica uklapa se u težnje Zbora za širenje vjere da se i ovim knjigama utre put sjedinjenju svih Slavena u rimskoj Crkvi. U isto vrijeme Zbor je gajio nade da bi Rusi mogli ući u protuturski savez s katoličkim vladarima.

Čini se da Kašićev heterogeni glas za živi jezik odražuje samo njegov sluh za stvarnost, koji se već bio pokazao i na crkveno-političkom planu u njegovu prijedlogu sto ga je uputio papi: „Papa neka drži kod Visoke Porte svog stalnog poslanika, kaošto ga imadu Francuska i Mletačka; taj bi u Papino ime pregovarao sa sultanom o miru i prijateljstvu, što bi se sklopilo između oba suverena, a onda o tom, da se uredi crkvena hijerarhija za sultanove katoličke podanike.“⁵ Kašić, krećući se kao misionar po terenu, imao je oka da zapazi potrebe konkretnih ljudi i time se vodio u svojim osnovama. U toj napetosti između Kašićeva realizma s jedne, i šire zastupljenog idealizma slavenstva – što je zapravo prilagođeni rimski barokni triumfalizam – s druge strane, treba tražiti razlog što nije objavljeno Kašićevo životno djelo – prijevod Svetog pisma, makar je to Propaganda zatražila od njega još 1625.⁶ Stoga je uvjerljivo mišljenje M. Vanina kako su tiskanje Svetoga pisma spriječili „naši ljudi vođeni zabludom, da treba Sveto Pismo izdati na starom liturgijskom jeziku, koji pred neupućenima nazivahu 'lingua litteraria'.“⁷

Do sada nisu poznate okolnosti koje su prevagnule da se „Ritual“ izda na živom jeziku i latinicom. Čini se kao da je odlučivao (za ritual i lekcionar) sretan, odnosno (za Sveto pismo) nesretan trenutak. Kašić je nalog za prijevod rituala dobio početkom 1634,⁸ predgovor je datirao 15. kolovoza 1636, a tiskan je (tek) 1640.

5 M. VANINO, *Predlozi Bartola Kašića Svetoj Stolici za spas i procvat katoličanstva u Turskoj (1613. i 1614.)*, u: *Croatia sacra* 4 (Zagreb 1934), br. 8, str. 217–254, cit. str. 218. – O crkveno-političnoj situaciji u sjevernoj Hrvatskoj i na Balkanu pišu: D. KOKŠA, *L'organizzazione periferica delle Missioni in Ungheria e in Croazia*, u: *Sacrae Congregationis de Propaganda Fide memoria rerum*, vol 1/2 (1622–1700), Rim 1972, str. 274–291; B. PANDŽIĆ, *L'opera della S. Congregazione per la popolazione della Pensiola Balcanica centrale*, nav. dj., str. 292–315.

6 M. VANINO, *Bartola Kašića „Ritual Rimski“ (1640)*, Kulturno-historijske bilješke, u: *Vrela i prinosi* 11, Sarajevo 1940, str. 98–115, cit. str. 108.

7 Nav. dj., str. 109.

8 Nav. dj., str. 100–101.

Sam „Ritual“⁹ podijeljen je na tri dijela. Prvi dio nije paginiran (ima 36 str.), a osim dviju naslovnih stranica (latinske i hrvatske), sadrži posvetu papi Urbanu VIII, pismo Pavla V. uz latinsko izdanje „Rituala“ (1614). Kašićev predgovor „Blagomu i milomu sctiocu“, sadržaj i „Ukazanje od psallama“, te „Pijsmo Gargura trinadesetoga varh novoga kalendara“.

Drugi dio sačinjava „Kalendar iz Rimskoga Missala“ (str. 1–71, na str. 72. Errata)¹⁰ i „Spovidanye pravae virrae koyese imma cinitti Slovinski od Istocnih Karstyana“ (str. 73–81). Zašto je kalendar iz „Misala“ (izdan i zasebno 1640.) ušao u „Ritual“? Nije li Kašić kanio prevesti i „Misal“? Možda nas na to upućuje i činjenica da je Kašić preveo „Vanghelia i Pistvle istomacene iz Missala Novvoga Rimskoga v iesik Dubrovacki“¹¹

Što se ove ispovijesti vjere tiče, ni ona ne bi po sebi išla u okvir rituala. Po Vaninu,¹² ovu je ispovijest 1632. naredio Urban VIII. (zapravo je to ispovijest za istočnjake Grgura XIII. iz 1580. koju je Urban dao na reviziju Kongregaciji de propaganda fide, te je onda proglasio obaveznom). Ušla je u „Ritual“ vjerojatno na zahtjev same Propagande zbog njezinih unionističkih nastojanja.¹³

U trećem dijelu Kašićeva „Rituala“ dolazi sam korpus rituala (nova paginacija, str. 1–450).

Teološka terminologija Kašićeva „Rituala“ korištena je u Akademijinu Rječniku¹⁴ i u Šetkinjoj „Hrvatskoj kršćanskoj terminologiji“,¹⁵ no nigdje nije ex professo izravno obrađena. Premda Akademijin Rječnik (ARj) donosi i latinske riječi, redovito nije moguće utvrditi koji autor rabi dotičnu hrvatsku riječ za neku od navedenih latinskih. Osim toga, zapazili smo da ARj ne donosi uvijek sve latinske ekvivalente. Tako npr. kod riječi „način“ navodi: forma, modus, ratio (ARj VII, 226), a Kašić ima: ritus, ceremonia, formula, modus, ordo. Uz natuknicu „nauk“ nedostaje Kašićev ekvivalent opinio (ARj VII, 719); uz „pomoljenje“ nedostaje suffragium (ARj X, 709).

Šetkina „Terminologija“, kako i sam naslov kaže, nije strogo teološka, i uopće ne donosi latinski ekvivalent (osim uz latinizam). Nama se čini da je za teološku

9 Najvažniji rad o Kašićevu Ritualu jest navedeni članak M. VANINA. – Usp. još M. STOJKOVIĆ, nav. članak, str. 241–248, osim prikaza „Rituala“ donosi cjeloviti tekst posvete Urbanu VIII, te Kašićeva predgovora. Prikaz „Rituala“ daje i A. LIEPOPILI, *Kašićev obrednik*, u: *List dubrovačke biskupije* 7 (1907), br. 3, str. 19–22, a usput o „Ritualu“ govori i D. KNIEWALD, *Hrvatski obrednik*, u: *Katolički list* 75 (Zagreb, 1924), br. 4, str. 38–40, povodom pripreme novog hrvatskog prijevoda.

10 Iz Kalendara nismo crpili termine.

11 Ovo „u jezik dubrovački“ treba zahvaliti, čini se, Luki Natalistu koji je prilagodio Kašićev prijevod. Važna je također činjenica da je dubrovački nadbiskup Antonije u zadnji čas posebno intervenirao u korist tiskanja ovog prijevoda (J. FUČAK, *Šest stoljeća hrvatskoga lekcionara u sklopu jedanaest stoljeća hrvatskoga glagoljaštva*, Zagreb 1975 („Analecta Croatica Christiana”, svezak 8), str. 229–231).

12 M. VANINO, *Bartola Kašića „Ritual Rimski“*, str. 112–113.

13 Nav. mj.

14 *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Na svijet izdaje Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb 1880–1976.

15 J. ŠETKA, *Hrvatska kršćanska terminologija*, II. izmijenjeno, popravljeno i upotpunjeno izdanje, Split 1976 (Knjižnica „Marije”, knjiga 10).

terminologiju neophodno navoditi trostruke termine: latinski,¹⁶ stariji hrvatski i suvremeni hrvatski termin.¹⁷

Imamo li to sve u vidu, izbor Kašićeva „Rituala” za rad na hrvatskoj teološkoj terminologiji smatramo sasvim opravdanim i prikladnim. Ritual je Kašićev prijevod s latinskoga. Prijevod je nastao u doba prvih pokušaja formiranja hrvatskoga književnog jezika. K tome, imamo relativno suvremen prijevod latinskog „Rituala”, koji je izašao u Zagrebu 1929.¹⁸ a za nj je rečeno: „Ovaj naš obrednik, što ga sada pripravljamo, nije dakle ništa drugo nego četvrto izdanje Kašićevog obrednika, jezično ispravljen prema razvitku hrvatskog jezika.”¹⁹

Naš rad tekao je ovako: čitali smo usporedo Kašićev „Ritual”, stara latinska izdanja rituala, te spomenuto hrvatsko izdanje iz 1929.

Kad navodimo termin iz Kašićeva „Rituala”, navodimo u zagradi samo stranicu na kojoj se nalazi dotična riječ. Ako se riječ nalazi u prvoj paginaciji „Rituala”, tj. u Kalendaru, upotrebljavamo kraticu „K” s dotičnom stranicom.

Što se pak tiče latinskih izdanja Rituala, služili smo se s dvama dostupnim nam starim izdanjima: „Rituale Romanum”, Venetiis 1718 (= rr) i „Rituale Romanum”, Venetiis 1762. (= RR). Pravopis latinskih riječi smo posuvremenili.

Suvremeno hrvatsko izdanje je „Rimski obrednik”, Zagreb 1929. (= RO). Obrednici nastali liturgijskom reformom II. vatikanskog sabora znatno se razlikuju od dotadanjeg „Rimskog obrednika” pa ih nismo uzimali u obzir.

Razlike ovih izdanja Rituala (1614–1929) neznatne su. Poteškoću nam je činila Ispovijest vjere koju ima Kašić, a nemaju je latinska izdanja niti novo hrvatsko izdanje. Pomogli smo se tako da smo za latinski tekst Ispovijesti, koja je sačinjena od fragmenata uzetih iz više crkvenih dokumenata, koristili izdanje u kojem dolaze i ti dokumenti, tj. Denzinger, *Enchiridion symbolorum*, Barcelona 1965 (= D). Hrvatske ekvivalente ovdje donosimo samo djelomično tj. iz dokumenta kalcedinske definicije, prema rukopisnom prijevodu T. Šagi-Bunića (= ŠB).

Evo nekoliko primjera: pravda (50), pravednost (RO 77), iustitia (rr 41); odnosno: posobstvo (K 75), hipostaza (ŠB), substantia (D 302). Ako nismo imali hrvatskog ekvivalenta (u RO, ŠB), sami ga nismo dodavali, npr. pravednost (K 81), iustificatio (D 1520); pravijrac (6), catholicus (rr 7).

U slučaju kad se isti termin ponavlja više puta, a njegov se ekvivalent mijenja – da stvar bude preglednija – ispuštamo paralelno citiranje stranica, npr. pop (5), svećenik (RO 5), presbyter (rr 6), sacerdos (rr 7).

S obzirom na Kalendar koji Kašić preuzima iz misala, koji se, kako smo spomenuli, ne nalazi u latinskim izdanjima rituala, napominjemo da smo se služili s „Missale Romanum”, Rim 1642. (= M). (Misal se nalazi u knjižnici Franjevac trećoredaca u Zagrebu, sign. 5452.)

16 Zapravo bi ponegdje trebalo navoditi i grčki termin (koji put i hebrejski), no to je već lakše naći drugdje.

17 Za suvremenu hrvatsku teološku terminologiju trebalo bi ponajprije obraditi npr. radove I. Bujanovića, S. Bakšića, A. Živkovića. Mi smo to ovdje mogli mimoći jedino zahvaljujući suvremenom prijevodu rituala (1929).

18 *Rimski obrednik*, Izdan po naredbi pape Pavla V. i pregledan brižljivošću drugih papa a oblašću svetoga g.n. pape pija XI. udešen prema Zborniku kanonskoga prava, Zagreb 1929.

19 D. KNIEWALD, Nav. članak, str. 39.

U pogledu odabiranja teoloških termina, davali smo prednost teološkim disciplinama u užem smislu (dogmatika, Sveto pismo, moralna teologija). Tako smo granične termine (npr. dogmatika-liturgika, ili moral-pravo) uzimali ukoliko su zajednički ili vrlo bliski dogmatskoj odnosno moralnoj teologiji. Koji put smo odstupili od ovog kriterija, tj. ako Kašić predlaže hrvatski termin (zavezay), a mi u suvremenom hrvatskom imamo latinizam (cenzura). Također smo odstupili i u tome što smo katkad bilježili i one riječi koje po sebi nisu teološki termin (npr. posobit), ali koje pojašnjavaju neki teološki termin („posobit” i „posobstvo”).

Koliko god bi bilo zanimljivo utvrditi učestalost pojedinih termina, mi to nismo navodili. Tako je npr. zanimljivo da Kašić latinsku riječ presbyter redovito prevodi riječju „pop”. Kako smo zapažili, na jednom mjestu riječju „pop” prevodi latinsku riječ sacerdos, inače redovito sacerdos = misnik. One međutim među našim terminima izgledaju istovrijedni ekvivalenti!

O Kašićevu prevođenju,²⁰ ukoliko se tiče terminologije, treba reći da Kašić često prevodi ad litteram (npr. superexaltare = varhuzvisiti, exsufflatio = izpuhanje). Neke, rekli bismo kritične riječi (npr. materia sakramenta), uopće ne pokušava prevoditi, pa ni tako da uz latinizam stavi kroatizam, kako inače nerijetko čini. U nekim terminima je opet dosljedno iznijansirano, tako caro prevodi ili s „put” ili s „meso”, dok je „tijlo” uvijek za corpus.²¹

Ne želimo prejudicirati izgovor (npr. biteye, uziscastye; kaluyer, poroyenye),²² pa smo ostavili Kašićevu grafiju (osim što, iz tehničkih razloga, ne razlikujemo obično „s” od izduženog „s”, no ono nema nekog posebnog značenja). Kašić često piše bilo dva vokala (Boog) bilo dva konsonanta da označi dužinu ili kratkoću vokala, nou tom nije uvijek dosljedan (npr. nuissnik i misnik). Evo pregleda Kašićevih slova koja su različita od današnjih:²³ fonem c = grafem c; č = c; ć = cch (na kraju riječi i ispred fonema i) = chi (drugdje); đ = dy, ty (?); e = e,

20 Nesto o Kašićevu prevođenju govori M. VANINO, nav. članak, str. 106–107, 111–112; usp. već Rusićeve primjedbe iz 1750., objavio ih je M. VANINO u članku *Stjepan Roza o Evandelistaru Bartola Kašića*, u: *Vrela i prinosi* 3, Sarajevo 1933, str. 133–148.

21 Neki termini Kašićeva „Rituala” još žive na rodnome mu Pagu, no, čini se, ne u živom govoru nego u obredima. Tako npr. u pjesmi „Dan večere Gospodina” iz Novalje na Pagu, koja završava ovako: „O nebeska sva radosti, / Griješnicima grijeha prosti! / Dopusti nam bolest pravu, / Pak privedi svih u slavu.” Riječ u značenju „bolest” djeluje neobično. Anton Tamarut, mladi, ispitao je kod mještana svih dobi koje značenje pridaju toj riječi. Došao je do slijedećih rezultata: „To je štamparska pogreška mjesto milost;” „To znači 'daj nam, Bože, pristojnu bolest koja je donekle snošljiva’”, i slično. Nitko je ne uzima u smislu pokajanja kao Kašić. Kad im se naknadno reklo Kašićevo značenje, učinilo im se to prihvatljivim jer je riječ o boli radi grijeha. – U istoj pjesmi nejasno je značenje riječi „posobno” (3. kitica): „Da posebno opslužite, / Nedostojno ne primite; / Osudjenje jer primaju, / Koj’ i u grijehu pristupaju.”

22 Usp. i Dossastye. Na str. 90. „Rituala” nalazi se riječ „duša” 4 puta napisana kao dussa (mjesto sc za s ima ss; tako 12 puta u „Ritualu” na str. 83–91). Ipak je vjerojatno da se radi o tiskarskim pogreškama kojih, jer su neznatne, nema u ispravcima. Sam Kašić ovako završava svoj „Ritual” (iza Errata): „Evvoti upijsah, Milli Sctioce, pomagnkanya, kakono immasc ponapravitijh: terse nemoy cuditi, da ih tolikko yest: cuddise da ih niye vele vehie, budducchi bili Stampaturi Vtiescteniçi nasscega yezikka nerazumiteoniçi: pacek zahvali Gospodinnu Boggu, daseto sfe moglo yest i tako utiesctiti s'veličim moyim trudom” (str. 450).

23 Najiscrpnije je o Kašićevu pravopisu pisao T. MARETIĆ, *Istorija hrvatskoga pravopisa latinskijem slovima*, Zagreb 1889 („Djela JAZU”, knjiga IX), str. 81–85. Pregled je izrađen prema pravopisu Kašićeva „Perivoya od dievstva” (Venezia 1628). MARETIĆ ne bilježi slova

ae: g = g, gh; i = i, ij; j = y; k = k, q (samo gdje dode kv, npr. qvasan); ij - gl, gli, ly: nj = gn, ny. r = r, ar, aer, cr; s = s. s (izduženo); s = sc; u = V, u, v = v (uvijek kurziv), f (samo u sf, npr. sfeti); x = z.

Kazalo latinskih termina sastavni je dio ove terminološke obrade. Ono će biti od pomoći onome koji, polazeći od latinskih teoloških termina, želi znati koji je hrvatski ekvivalent donio Kasić. To će, nadamo se, poslužiti i onima koji u prevodenju latinskih teoloških i filozofskih termina traže u prošlosti predlagana rješenja. Uz latinski termin stoji ona Kašićeva natuknica pod kojom se u matičnom tekstu nalaze ostali podaci o toj riječi. Termine smo tu odvojili s dvije točke (:).²⁴

Kazalo pak suvremenih hrvatskih termina omogućuje nam da pristupimo Kašićevoj teološkoj terminologiji s druge strane. Time se ujedno pruža veća mogućnost da Kašićev termin doprinese stvaranju hrvatske teološke terminologije.

KRATICE

- : = u kazalu latinskih i hrvatskih suvremenih teoloških termina upućuje da je dotična riječ obradena pod Kašićevim terminom koji slijedi iza dvije točke
- () = broj u zagradama odnosi se na Kasićev *Ritual* (paginacijarituala)
- D = // *Denzinger — A. Schönmetzer, Enchiridion symbolorum definitionum et declarationum de rebus fidei et morum*, 33. izd., Barcelona 1965, Herder
- K = Kalendar u Kašićevu *Ritualu* (*ispovijestvjerje, prva paginacija*, str. 73-82)
- M = *Missale Romanum*, Rim 1642. (broj uz slovo M jest datum dotičnog blagdana; taj dio misala nema paginacije)
- RO = *Rimski obrednik*, Zagreb 1929.
- rr = *Rituale Romanum*, Venetii 1718., apud N. Pezzana (to je najstarije izdanje rituala do kojega smo mogli doći a nalazi se u knjižnici Bogoslovskeg sjemeništa u Zagrebu, br. 15944, ni Metropolitana nema starijega)
- RR = *Rituale Romanum*, Venetii 1762., ex. Typ. Remondiniana
- SB = *T. Sagi-Bunić, Dogmatska definicijasabora u Kalcedonu g. 451.* (umnoženo za privatnu upotrebu studentima Katoličkog bogoslovskeg fakulteta u Zagrebu)

ly, ny. — Kasićev pogovor (o pravopisu) iz „Nacina od meditationi” (rim 1613) donosi M. STOJKOVIĆ, nav. članak, str. 213-214. Prikaz gramatike donosi M. SREPEL, nav. članak, o slovima str. 181—182. Vrlo kratak (i ne tako precizan) pregled Kašićevih slova donosi J. RAVLIĆ, nav. dj., str. 209. Kasić nigdje ne govori o fonemu d, niti među slovima donosi ly, ny premda ih rabi već u gramatici (npr. ctenye, str. 15). Naš pregled odnosi se samo na pravopis „Rituala”; naime, Maretić donosi za fonem d također ge, odnosno gi, no takav slučaj u „Ritualu” nismo zapazili.

²⁴ Usp. P. SKOK, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskogajezika*, uredili M. Deanović i Lj. Jonke, priredio za tisak V. Putanec, knjiga četvrta: Kazala, Zagreb 1974, JAZU.

KAŠIĆEVI TERMINI

- almusctvo* : lemozina
angeo porazittegl (273), *andeo* ubilac (RO 258), *angelus percutiens* (RR 218); b) a. straxanin (78), čuvar (RO 57), *custos* (rr 57)
- Apostata* odmetnik od Karstyanskæ virræ (142), otpadnik (RO 166), *apostata* (rr 98)
- besiddenye* (123), riječ (RO 148), sermo (rr 85)
- bezocanstvo* (341), prkos (RO 340), *contumacia* (RR 278)
- Biskup* (74), biskup (RO 100), *Episcopus* (rr 54), *Pontifex* (rr 37), *Ordinarius* (rr 7)
- Biskupat* (391), *diocesis* (RR 318)
- biskupski* (268), biskupski (RO 272), *Pontificalis* (RR 213)
- bitye*, slabost clovicyega bitya (108), narav (RO 131), *conditio* (rr 75); b) bitye (K 77), *essentia* (D 1300); c) bitye: *succanstvo*; d) bitye: *sucnost*
- blagodarstvo* Boxye (292), dobročinstvo (RO 310), *beneficium* (RR 244)
- blagosivost* (334), blagost (RO 334), *clementia* (RR 272)
- blagossov* (9), blagoslov (RO 12), *benedictio* (rr 9)
- blagossovitti* (268), blagosloviti (RO 273), *benedicere* (RR 213)
- bogogliubnost*, millosardye (52), pobožnost (RO 310), *devotio* (rr 41), *pietas* (RR 244)
- bogomillost* (140), pobožnost (RO 163), *pietas* (rr 97), *devotio* (rr 51)
- Bogorodiča* (91), *Bogorodica* (RO 116), *Dei Genetrix* (rr 66)
- bollest*, pokayanye (52), pokajanje (RO 79); b) *bollest*, kayanye (53), bol (RO 80), *dolor* (rr 41)
- Boog*, Troy i Yedan (K 78), *trinus et unus* (D 1305); b) Boog sfemogucchi Otaç (18), svemogući Bog Otac (RO 19), *Deus omnipotens Pater* (rr 15);
- c) *Gospodin Boog* (10), *Gospodin Bog* (RO 13), *Dominus Deus* (rr 10)
- Boxanstvo* (372), božanstvo (RO 377), *Divinitas* (RR 302); b) *Boxanstvo*: *izvarstan*
- Boxicch* : *porodyenye*
- branistvo* (103), pomoćnik (RO 126), *praesidium* (rr 72)
- Çaerqva* (377), skupština (RO 381), *ecclesia* (RR 305); b) *çaerqva* (22), hram (RO 25), *templum* (rr 18); c) *sfeta Çaerqva Opchienska* (16), *sveta Crkva katolička* (RO 18), *sancta Ecclesia Catholica* (rr 14); d) *Çaerqva katolicanska* (14), *Crkva katolička* (RO 17), *Ecclesia Catholica* (rr 13); e) *cerqva Katolicanska Opchienska* (1), *katolička Crkva* (RO 1), *E. Catholica* (rr 4)
- castiti* (372), poštovati (RO 377), *veneriari* (RR 302)
- censura*, zavezay (51), *cenzura* (RO 77), *censura* (rr 40)
- cessatio* : *uzostanye*
- cignenye bogomillo* (K 78), *officium* (D 1304)
- cin* (2), obred (RO 2), *ritus* (rr 4)
- cinittegl* (245), *auctor* (RR 195)
- clovik* (6), muškarac (RO 6), *vir* (rr 7); b) čovjek (RO 201), *homo* (rr 118)
- clovicanstvo* (K 75), čovječstvo (ŠB), *humanitas* (D 301); b) *clovicanstvo*: *izvarstan*
- diak*, xakan (10), *klerik* (RO 12), *clericus* (rr 9); b) *diak* (267), *levit* (RO 272), *leviticus* (RR 213)
- dillovanye* (99), pomoć (RO 123), *opera* (rr 70); b) *djelo* (RO 284), *actio* (RR 123); c) dva naravska *dillovanya* u *Isukarstu* (K 76), *operatio* (D 556)
- dionictvo od virnih* (142), zajednica vjernika (RO 165), *communio fidelium* (rr 98)

- dobracenost* boxya (77), božanski napredak (RO 104), divina prosperitas (rr 56)
- donijti* (22), prinijeti (RO 24), affere (rr 18)
- Dossastye* (93), došašće (RO 118), dolazak na sudnji dan (RO 379), adventus (rr 67)
- dostoyanstva* Blaxenae Mariae vazda Divičcae (54), zasluge (RO 81), merita (rr 42)
- druxbenik* (378), suprug, (RO 394), coniux (RR 316)
- duhovanye* (K 77), spiratio (D 1300)
- Duhsfeti* (4), Duh Sveti (RO 4), Spiritus Sanctus (rr 6); b) Duh sfeti Vtiscitteglj (10), Duh Sveti Utješitelj (RO 13), S.S. Paraclitus (rr 10)
- dumna : koludriča*
- dusca* razloxita (374), razumna duša (RO 379), anima rationalis (RR 303)
- Dyakon* (294), đakon (RO 311), Diaconus (RR 245)
- dyavao* (31), đavao (RO 34), diabolus (rr 25)
- Epifania : Vodokaerst*
- essorcist : zaklinallac*
- forma* (4), lik (RO 4), forma (rr 6); b) forma, lijče (2), lik sakramenta (RO 2), forma (rr 5)
- Fratri* od sfakoga Reda (143), redovnikler (RO 166), Clerus regularis (rr 98)
- gniv* (338), jarost (RO 338), furor (RR 276)
- gliubav* (99), ljubav (RO 123), charitas (rr 70)
- gliubezan* bratinska (277), bratska ljubav (RO 282), fraterna dilectio (RR 221)
- glivbovstvo* [gliubovstvo!] (342), jarost (RO 341), zelus (RR 278)
- Gospodin : Boog*
- gresniča*, zličca g. (61), meretrix (rr 47)
- gresnik* (7), omražen (RO 9), criminossus (rr 8)
- griyh* (2), zločinstvo (RO 3), crimen (rr 5)
- grijescenye* (289), grijeh (RO 293), peccatum (RR 231)
- grijsciti* (52), griješiti (RO 79), peccare (rr 41)
- himba* (83), prijevara (RO 110), dolus (rr 61)
- hochia*, voglia (K 76), voluntas (D 556)
- holokaust* (87), žrtva paljenica (RO 112), holocaustum (rr 63)
- hotijnye* (208), volja (RO 213), voluntas (rr 126)
- hotim*, konkubinar (67), concubinarius (rr 51)
- hotinye : intencion*
- hudoba* (52), đavao (RO 79), diabolus (rr 41)
- hudobsctinae* duhovnae (274), pakosti zlih duhova (RO 280), nequitiae spirituales (RR 220)
- idol* (26), kumir (RO 28), idolum (rr 21)
- intencion*, odluka (2), nakana (RO 3), intentio (rr 5); b) intencion, hotinye (K 80)
- interdett* (54), interdikt (RO 81), interdictum (rr 42); b) interdett : zabragnenik
- ispoviditi* (52), ispovijediti (RO 78), confiteri (rr 41)
- ispovidnik* (1), ispovjednik (RO 2), confessarius (rr 4)
- ispovijst* (358), ispovijed (RO 364), confessio (RR 289); b) ispovist sfe-toskrovna (60), ispovijediti se (RO 87), sacramentalis confessio (rr 46); c) ispovijst skrovita (50), tajna ispovijed (RO 77), confessio secreta (rr 40)
- isprostiti* (93), zagovarati (RO 117), intercedere (rr 67)
- istin*, Boog istini i clovik istini (K 75), uistinu Bog i uistinu čovjek (ŠB), verus (D 301)
- Isukarst* (123), Isus Krist (RO 148), Iesus Christus (rr 85); b) Krist (RO 11), Christus (rr 8)
- izhodditti*, Duhsfeti iz Oča i Sijna (K 74), procedere (D 150)

izmaknuti, i. Gospodine duscu gnegovu (58), izbaviti (RO 85), eruere (rr 45)
izpuhanye (17), duhnuti (RO 20), exsufflatio (rr 15)
izvarstan, u Boxanstvu, u clovicanstvu (K 75), potpun u božanstvu, čovještvu (ŠB), perfectus in deitate, in humanitate (D 301)

kaluyer (92), redovnik (RO 117), monachus (rr 66)

kamatnik (67), usurarius (rr 51), foenerator (rr 47)

kardenao (175), kardinao (44), kardinal (RO 73), cardinalis (rr 36)

karstenik (10), krštenik (RO 13), baptizmandus (rr 9)

karstenictvo (20), krstionica (RO 22), baptisterium (rr 16)

karstenye (K 80), krst (RO 3), baptismus (D 1601)

karstiniča (8), baptisterium (rr 8); b) karstiniča : kladenac

karstinički (5), krsni (RO 5), baptismalis (rr 6)

karstitti (6), krstiti (RO 7), baptizare (rr 7)

karstyani (343), kršćani (RO 343), christiani (RR 280)

kaerv Bogga (269), krv (RO 274), sanguis (RR 215)

katekumen : *Vvichbanik*

katekizam, uvichan (46), ispitati (RO 73), catechisatus (rr 37)

katolicanski : *Čaerqva*

kayanye : *bollest*

kijp, prilikka (26), likovi (RO 28), simulacrum (rr 21)

kladenac, karstiniča (5), krstionica (RO 4), studenac (RO 74), fons (rr 6)

koludriča, dumna (7), sanctimonialis (rr 8)

kondičion, s kondiționom illi s'posumgnyem (6), uvjetno (RO 7), sub conditione (rr 7)

konkubinar : *hotim*

krippost (11), krepost (RO 14), virtus (rr 10)

krijx, krijxu pribiyen (K 73), crucifixus (D 150)

krizma (395), potvrda (395), confirmatio (RR 317); b) krizmanyen (K 80), confirmatio (D 1601); c) sfe-ti sakramenat Krismae (42), sakramenat potvrde (RO 46), sacramentum confirmationis (rr 34)

kruh, prisan illi qvasan (K 77), azymus sive fermentatus panis (D 1303)

laik (54), svjetovnjak (RO 81), laicus (rr 42)

lakomost (2), lakomost (RO 3), avaritia (rr 5)

lemozina, zaduxbina, almusctvo (52), milostinja (RO 79), eleemosyna (rr 41)

leviticki (268), levitski (RO 273), leviticus (RR 214)

lijče (333), lice (RO 333), facies (RR 272); b) lijče : forma

lini : *praznuyucchi*

maleficio, zlotvorstvo (357), maleficium (rr 203)

martac (382), mortuus (RR 309)

martvičča (176), pokojnica (RO 192), defuncta (rr 111)

materia (4), tvar (RO 4), materia (rr 6)

matrimonij : *xenidba*

meso (200), tijelo (RO 208), caro (rr 122)

millosaerdan : *pomilovnik*

millosaerdye (23), milosrđe (RO 25), misericordia (rr 19); b) millosardye : bogogliubnost

millost (28), milost (RO 30), gratia (rr 23)

Missnik (229), misnik (RO 233), celebrans (rr 137); b) svećenik (RO 234), sacerdos (rr 138); c) Nayvecchi Misnik (174), vrhovni svećenik (RO 190), Summus Sacerdos (rr 111)

Missa (64), Misa (RO 92), Missa (rr 49)

misnicki (268), svećenički (RO 272), sacerdotalis (RR 213)

Mocchi, Reliquie (355), moći (RO 354), reliquiae (RR 287)

- molba* (11), prošnja (RO 14), prex (rr 65)
- molitva* (90), molitva (RO 115), oratio (rr 65)
- mucennivv* : *nemucenivvo*
- mudrost* (50), razboritost (RO 77), prudentia (rr 40); b) mudrost (RO 331), sapientia (RR 270)
- nacin* (1), obred (RO 1), ritus (rr 4); b) ceremonija (RO 2), ceremonia (rr 4); c) obrazac (RO 5), formula (rr 6); d) način (RO 5), modus (rr 6), ordo (rr 138); e) po nacinu (20), valjano (RO 23), rite (rr 17)
- nadarye* xivota vicnoga (54), nagrada (RO 81), praemium (rr 42)
- nadissucchi* pridstupi (279), milošću preteci (RO 284), aspirando praeveni (RR 123)
- Namistnik* (K 78), vicarius (D 1307)
- narav*: u dvih naravih, ne izmiscanih neizmiscano, nerazlucivvo, neprominitivvo, nerazdiglivvo (K 75), narav: u dvjema naravima nesmiješano, nepretvoreno, neodvojeno, neodjeljivo (ŠB), natura: in duabus naturis inconfuse, immutabiliter, indivise, indiseparabiliter (D 302)
- naresbenstvo* : *testamenat*
- naresdittegl* sfijh stvorenja (289), razrediti (RO 293), dispositor (RR 231)
- naresdyenstvo* (51), ustanova (RO 77), constitutio (rr 40)
- Naslednik* B.S. Petra (K 78), sucesor (D 1307)
- Naucittegl* sfijh Karstyana, Papa Rimski (K 78), doctor (D 1307); b) primglieni naucittegli (51), dobri pisci (RO 77), probati auctores (rr 40)
- nauk* (51), nauka (RO 77), nauk (RO 16), doctrina (rr 40); b) red (RO 125), disciplina (rr 71); c) naukk (100), nazor (RO 124), opinio (rr 71); d) nauk staroverni (321), stari zakon (RO 325), antiquum documentum (RR 264)
- naučci* (248), pravilo (RO 252), regula (RR 197)
- Nayposledgne Pomazanye* (K 80), extrema unctio (D 1601)
- Najvecchi* : *Misnik*
neizmiscan : *narav*
- nemillost* (84), bezbožnost (RO 110), impietas (rr 61)
- nemucenivvo* Boxanstvo (K 76), impassibilis (D 297)
- neomercen* (30), immaculatus (rr 24)
- nepravnost* (337), bezakonje (RO 336), nepravda (RO 109), iniquitas (RR 275)
- nepriobrativo* (K 76), inconvertibiliter (D 556)
- neprominitivv* : *narav*
- nerazdiglieno* (K 76), indivise (D 556)
- nerazdiglivv* : *narav*
- nerazlucivv* : *narav*
- nerazlucivvo* (K 76), inseparabiliter (D 556)
- nesmeteno* (K 76), inconfuse (D 556)
- nesuprotivan*, hochia Isukarstova (K 76), noncontrarius (D 556)
- neufanstvo* (142), desperatio (rr 98)
- neumarlost* (268), besmrtnost (RO 273); immortalitas (RR 214)
- neumstvo* (85), bezumlje (RO 111), insipientia (rr 62); b) neznanje (RO 78), ignorantia (rr 41)
- nevirstvo* (26), nevjera (RO 29), perfidia (rr 21)
- obicay* (3), obred (RO 3), ritus (rr 5)
- obicaynost* (5), običaj (RO 5), consuetudo (rr 6); b) ceremonija (RO 1), ceremonia (rr 4)
- oblast* (54), ovlast (RO 81), auctoritas (rr 42); b) vlast (77), potestas (rr 40)
- obrachiene* (K 54), conversio (M 25.1.)
- obran* (11), odabranik (RO 14), electus (rr 10)
- obratiti se* (19), obratiti se (RO 22), convertere (rr 16)
- obsinutye* (431), obumbratio (rr 230)
- Ocistenye* (K 54), očišćenje (RO 310), Purificatio (M 2.2.)
- ocittovati* (123), objaviti (RO 148), manifestare (rr 85)

- ocqvargnen*, violan (284), oskvrnjen (RO 288), violatus (RR 227)
- ocqvarnost* (K 78), macula (D 1305)
- odkup* (64), otkupljenje (RO 92), redemptio (rr 49)
- odkupglienye* (72), otkupljenje (RO 99), redemptio (rr 54)
- Odkupittegl* (270), otkupitelj (RO 274), Redemptor (RR 215)
- odluka* : *intencion*
- odmetnik* : *apostata*
- odpusctenye* (54), otpuštenje (RO 80), remissio (rr 42)
- odrisctenye* (53), odrešenje (RO 80), absolutio (rr 41)
- ohollost* (341), oholost (RO 340), superbria (RR 278)
- opchienska viera* (372), katolička vjera (RO 377), fides catholica (RR 301); b) opchienski: Caerqva
- opchienye* (56), zajednica (RO 84), communio (rr 44)
- opcchina od sfetijh* (14), općinstvo svetih (RO 17), communio sanctorum (rr 13)
- opoganiti crkvu* (341), skvrnuti (RO 341), polluere (RR 278)
- ordinarij* : *biskup*
- osfitlatti se* (90), opraviđati se (RO 115), iustificare (rr 65)
- osloboditi* odazala (14), izbaviti (RO 17), liberare (rr 13)
- oslobodittegl* (95), izbavitelj (RO 120), liberator (rr 68)
- osobit* (51), privatus (rr 40)
- osobstvo* : *posobstvo*
- Otač* : *Boog*; b) Otač Duhovni (66), (svoj) svećenik (RO 93), proprius Sacerdos (rr 50)
- otajnost* (64), otajstvo (RO 92), mysterium (rr 49)
- otajstvo* (47), tajna (RO 74), mysterium (rr 38)
- oxivecchi* (K 74), vivificans (D 150)
- pakao* (83), smrtno carstvo (RO 109), infernum (rr 61)
- pagglienn* (58), paklen (RO 85), infernum (rr 45)
- pamet* (63), duša (RO 91), duh (RO 78), mens (48)
- Papa* (1), za Nayvechiega S. Oča Papu (174), papa (RO 190), Summus Pontifex (rr 111)
- parok* (3), župnik (RO 3), Parochus (rr 5)
- parokial* (98), župljanin (RO 123), parochialis (rr 70); b) parokian (66), parochianus (rr 50)
- parokianski* (66), župljani (RO 94), parochialis (rr 50)
- parokiya* (388), župa (RO 394), parochia (RR 316)
- pastir*, posnik (1), župnik (RO 1), parochus (rr 4)
- pedepsan* (K 78), poenis punire (D 1306)
- pedepsanye* (52), kazna (RO 79), castigatio (rr 41)
- piesan* (219), hvala (RO 225), hymnus (rr 132)
- piesanča* (320), himan (RO 323), hymnus (RR 323)
- pir* Gospodinov (17), svadba (RO 20), nuptiae (rr 15)
- pocetak* (K 77), principium (D 1300)
- podhibnost* vraxya (99), đavolska zasjeda (RO 123), diabolicum insidium (rr 70); b) podhibnost hudobna (99), đavolska lukavština (RO 124), daemonum astutia (rr 70)
- podiacen* (63), duhovni (RO 91), clericus (rr 48)
- podyakon* (6), podđakon (RO 6), subdiaconus (rr 7)
- podnixenstvo* (256), poniznost (RO 259), humilitas (RR 203)
- pogan* (10), nevjeran (RO 13), ethnicus (rr 9)
- poganin* nekarsten (6), infidelis (rr 7)
- Poglaviča* od Apostola (K 78), princeps Apostolorum (D 1307)
- poglavicki* (268), veliki svećenik (RO 273), pontificalis (RR 224)
- poglavstvo* (K 78), primatum (D 1307)
- pohotinstvo* (29), požuda (RO 31), cupiditas (rr 23)

- pohulliti* (169), prezreti (RO 186), despicere (rr 109)
- pokayanye* : *bollest*
- pokayatti se* (1), pokajati se (RO 2), poenitare (rr 4)
- pokoy* (58), spokojan (RO 86), quietas (rr 45)
- pokoppa* (73), sepultus (D 150)
- Pokorni Sakramenat* (2), sakramenat pokore (RO 2), sacramentum poenitentiae (rr 4)
- Pokorra* (K 80), poenitentia (D 1601)
- pokornik* (52), pokornik (RO 79), poenitens (rr 41)
- Pokorrenye* (3), pokora (RO 3), poenitentia (rr 5)
- Pokripglieny* (3), potvrda (RO 3), confirmatio (rr 5); b) sakramenat Pokripglieny illi Krizmanya (240), sacramentum confirmationis (rr 143)
- poluvijrc*, heretik (6), poluvirac eretik (20), poluvirnik (7), krivovjerac (RO 23), haereticus (rr 7)
- poluvirstvo* : *prigliubodivstvo*
- pomazanye* (76), pomazanje (RO 102), unctio (rr 50); b) pomazanye : nayposlidgne p
- pomillovanye* (90), oproštenje (RO 115), milosrde (RO 274), propitiatio (rr 65); b) blagost (RO (=), pietas (rr 49)
- pomilovnik* (93), milostvi (RO 117), propitius (rr 67); b) pomillovnik i millosaerdni (352), milostiv i milosrdan (RO 350), miserator et misericors (RR 285)
- pomoglieny* (K 78), suffragium (D 1304); b) zagovor (RO 344), intercessio (RR 281); c) prošnja (RO 338), supplicatio (RR 276); d) molitva (RO 114), molba (RO 121), deprecatio (rr 65)
- pomoglienstvo* (24), molba (RO 26), supplicatio (rr 20)
- pomoxeny* (273), jakost (RO 279), auxilium (RR 219); b) zaklon (RO 133), adiutorium (RR 76)
- ponapravittegl* (28), obnovitelj (RO 30), reformator (rr 23)
- pop* (5), svećenik (RO 5), Presbyter (rr 6); b) sacerdos (rr 7); c) pop (392), kapelan (RO 396), capellanus (RR 319)
- popovvi* (229), clerus (rr 137); b) svjetovni kler (RO 166), clerus saecularis (rr 98)
- popovstvo* (229), kler (RO 233), clerus (rr 137)
- porazittegl* : *angeo*
- Poroyeny* Gospodina nascega Isukarsta. Boxicch (K 70), Nativitas (M 25.12.)
- posfechienye* (350), svetinja (RO 348), sanctificatio (RR 284); posfechienye Caerqve (K 66), dedicatio (M 29.9.)
- posfechienicki* (268), svećenički (RO 272), sacerdos (RR 214)
- posfetillisce* (279), žrtva (RO 283), sacrificium (RR 123); b) posfetilisce : sftba
- posfetiti* (268), posvetiti (RO 273), sacrificare (RR 213), consecrare (rr 47)
- posnik* : *pastir*
- posobit* (3), proprius (rr 5); b) neki (RO 79), certus (rr 41), c) possobit (2), aktualan (RO 3), actualis (rr 5)
- posobstvo* (K 75), hipostaza (ŠB), substantia (D 302); b) posobstvo i osobstvo (K 75), vlastitost (osobitost) (ŠB), proprietas (D 302); c) bitti posobstvo (K 77), esse subsistens (D 1300); d) posobstvo od sudca inokupno i od licnika (50), da je sudac i liječnik (RO 77), se iudicis pariter et medici personam sustinere (rr 40)
- posumgneny* : *kondičion*
- post*, xexinn (52), post (RO 79), ieiunium (rr 41)
- posfechienik* (237), svećenik (RO 242), sacerdos (rr 142)
- potaystvo* (122), tajna (RO 147), secretum (rr 84)
- potičanik* (271), zavesti (RO 276), suggestor (RR 217)
- potopglenye*, topglieny (16), uranjati (RO 19), immersio (rr 14)
- potvardyeny* (271), učvršćenje (RO 276), soliditas (RR 216)

- poxudyenye* (11), požuda (RO 14), cupiditas (rr 10)
- pravda* (50), pravednost (RO 77), iustitia (rr 40)
- pravednost* (K 81), iustificatio (D 1520)
- pravovijrac* (6), catholicus (rr 7)
- praznuyucchi*, lini (52), lijenčina (RO 79), desidiosus (rr 41)
- pribivallsicte* od Vvitta (268), zavjetni šator (RO 273), tabernaculum foederis (RR 214)
- pricesteny* (62), pričest (RO 90), communicatio (rr 47), communio (rr 50); b) putničko pricesteny : viatik
- pricestiti se* (60), pričesnici (RO 88), communicantes (rr 46)
- pridanje* (4), predaja (RO 4), traditio (rr 6)
- pridatti* (137), prinijeti (RO 160), offere (rr 94)
- prigliubodivstvo*, poluvirstvo (K 80), adulterium (D 1807)
- Prikazanye* (K 69), praesentatio (M 21.11); b) apparitio (M 8.5)
- prikazillsicte* (87), prinos (RO 113), oblatio (rr 63)
- prilikka* (8), slika (RO 11), imago (rr 8); b) prilikka : klij
- primategl* (23), zaštitnik (RO 25), susceptor (rr 19)
- priobrachienny*, sfae succnosti (K 79), conversio (D 1652)
- priobrativ* (K 74), demutabilis (D 126)
- Priobrazenye* Gospodinovo (K 63), Transfiguratio Domini (M 6.8)
- priposfetiti* (268), učiniti svetim (RO 273), consecrare (RR 213)
- prisan* : kruhh
- priscasty* (78), pristup (RO 104), accessus (rr 56)
- pristavglien* (341), poslušan (RO 340), deditus (RR 278)
- Pristolye*, Gospodina nasscega (17), sud (RO 19), tribunal (rr 15) b) Cathedra (M 18.1); c) Pristolye Apostolsko (51), Sveta Stolica (RO 77), Sedes Apostolica (rr 40)
- Prisuccanstvenye* : *Transsubstanciacion*
- Privisoki* (101), Višnji (RO 133), Altissimus (rr 76)
- procesijun*, sprovod (292), ophod (RO 310), processio (RR 244)
- proklet* (7), izopćen (RO 9), excommunicatus (rr 8); b) proklet buddi (1), neka bude izopćen (RO 1), anathema sit (rr 4)
- prokletstvo*, skomunika (55), izopćenje (RO 81), excommunicatio (rr 43)
- promignivv* (K 74), convertibilis (D 126)
- proscTENye* (113), prost (RO 136), indulgentia (rr 78); b) oproštenje (RO 136), venia (rr 79)
- prosfijtglieny* (123), slava (RO 148), claritas (rr 85); b) profsfijtglieny Duhasfetoga (355), svjetlost (RO 353), illustratio (RR 287)
- prosfijtliti* (123), proslaviti (RO 148), clarificare (rr 85)
- proslavglieny* (4), svečanost (RO 4), solemnitas (rr 6)
- prosseny* (90), moljenje (RO 115), obsecratio (rr 65); b) molba (RO 338), petitio (RR 276)
- prossiti* (11), moliti (RO 14), quaeso (rr 10); b) implorare (RR 198)
- puk* (28), narod (RO 30), populus (rr 23)
- pult* (84), tijelo (RO 110); b) putt (88), meso (RO 113); c) put (220), ljudi (RO 226); d) put (113), tijelo (RO 135), caro (rr 78); e) incarnatus (D 150)
- puten*, slabost putena (230), fragilitas carnis (rr 138)
- qvasan* : kruhh
- rasaercenstvo* (142), iracundia (rr 98); rasarceny (334), srdžba (RO 333), iracundia (RR 276)
- ray* (157), raj (RO 176), paradisus (rr 103)
- razlichnost* od narava (k 75), razlika (ŠB), differentia (D 302)
- razloxit* : dusca
- razumitteost* (13), razum (RO 16), intelligentia (rr 12)

- razyedinitlegl* : *scismatik*
reconciliatti (289), pomiriti (RO 293),
reconciliare (RR 232)
red (K 80), ordo (D 1601); b) ritus (RR
264)
Reda Redovnici (7), ordinis regulares
(rr 8)
redovnicki (292), vjerski (RO 310), re-
ligiosus (RR 244)
redovnictvo (93), vjera (RO 118), reli-
gio (rr 67)
Redsfeti (3), sveti red (RO 3), ordo, sa-
cramentum ordinis (rr 5)
Reliqvie : *mocchi*
remetta (92), pustinja (RO 117), ere-
mita (rr 66)
reservan, *zadarxan* (51), pridržan (RO
77), reservatus (rr 40)
ritual (3), obrednik (RO 3), rituale (r
5)
rodititegl (321), genitor (RR 264)
- sabor* (208), zbor (RO 214), concilium
(rr 126), synodus (rr 4)
sadruxenik (242), ženidbeni drug (RO
246), coniux (rr 144)
saercha (82), gnjev (RO 109), ira (rr
61)
saerditti se (342), gnjeviti (RO 341),
irascere (RR 278)
sagradititegl od sfijta (306), sazdatelj
(RO 317), fabricator (RR 253)
sagrijsciti (50), sagriješiti (RO 77),
lapsare (rr 40)
sahragnen, *spassen* (K 81), spasiti (RO
129), salvare (D 802)
sahragnenye (107), salus (rr 74)
Sakramenat, *Sfetoskrovstvo* (3),
Sakramenat, Sfetotaystvo (60), sa-
kramenat (RO 87), sacramentum (rr
46)
sakrarij : *sfeteniscte*
satisfacion, *satisfatti* : *zadovoghnost*
satvorititegl (268), stvoritelj (RO 272),
creator (RR 213), conditor (rr 11)
scismatik, *razyedinitlegl* (142), raskol-
nik (RO 166), schismaticus (rr 98)
sfemogucchi (K 73), omnipotens (D
150)
- sfetac* (274), svetac (RO 279), sanctus
(RR 219)
sfeticca (274), svetica (RO 279), sancta
(RR 219)
sfetadillovati (1), vršiti svete čine (RO
1), sancta tractare (rr 4)
sfetoskrovstvo (12), tajna (RO 15), sa-
cramentum (rr 11)
sfetba, *posfetiliscite* (K 79), sacrum sa-
crificium (D 1348); b) žrtva (RO
349), hostia (RR 284)
sfeteniscte *sakrariyli* (9), sakrarij (RO
12), sacarium (rr 9)
sfetigna (160), svetost (177), sanctitas
(rr 136), sanctimonia (RR 284);
b) *sfetigna* : *sfetoskrovstvo*
sfetkovina (K 63), dedicatio (M 5.8.),
festum (M 1.11.)
sfeto (343), svetište (RO 342), sanctum
(RR 279)
sfetootaystvo (368), tajna (RO 373),
sacramentum (RR 298)
sfetopogardyenstvo (370), svetogrdnik
(RO 376), sacrilegus (RR 300)
sfetoskrovan (K 79), sanctissimus (D
1651); b) *sfetoskrovan* : *ispovist*
sfetoskrovstvo, *sfetigna* (60), svetost
(RO 87), sanctitas (rr 46); b) *sfeto-*
skrovstvo : *sakramenat*
sfetotaystvo : *sakramenat*
sfijst (51), savjest (RO 78), conscientia
(rr 40)
sfittovanye (14), savjet (RO 16), namje-
ra (RO 130), consilium (rr 12)
sfijtovni (6), svjetovnjak (RO 6), lai-
cus (rr 7)
Sijn Boxyi (K 73), Filius Dei (D 150)
simbol : *virrovanye*
skomunika : *prokletstvo*
skruscenyje : *bollest*; b) *kajanje* (RO 77),
skrušenje (RO 79), contritio (rr 40)
skupsetina (107), zbornica (RO 130),
rulja (RO 132), synagoga (rr 74)
slavodobitnik (268), slavodobitnik (RO
272), triumphator (RR 213)
slavva (372), slava (RO 377), gloria (RR
352)
slikka (370), slika (RO 375), imago (RR
299)

- slisscanye* od Ispovijesti (51), ispovijedati (RO 78), audire confessionem (rr 40)
- sluxbenik* (1), služitelj (RO 1), službenik (RO 14), minister (rr 4), famulus (rr 10)
- sluxenye* (268), služenje (RO 273), administratio (rr 4), ministerium (RR 214); b) služba (RO 3), functio (rr 5)
- sluxitegl* (4), služitelj (RO 4), djelitelj (RO 5), minister (rr 6)
- smart* (117), smrt (RO 142), mors (rr 81)
- smillovanye* (11), blagost (RO 14), pietas (rr 10)
- smuchienye*, suprotivnae vlasti (78), smetinja (RO 104), perturbatio (rr 57)
- snijxen* (30), suplex (rr 24)
- sobstvo* (K 75), prosopon (osoba) (ŠB), osoba (RO 27), persona (D 302)
- Sotona* (25), sotona (RO 27), satana (rr 20)
- sotonski* (11), sotonin (RO 14), satanae (rr 10)
- spesenye* (K 73), spasenje (RO 1), salus (D 150)
- spassen* : *sahragnen*
- spasitelstvo* (254), spasenje (RO 256), salutare (RR 201)
- spassitegl* (116), salvator (rr 80)
- spovijdati* (131), hvaliti (RO 155), confiteri (rr 91)
- spovidanye* (K 73), professio (D 1985); b) slava (RO 348), confessio (RR 284)
- spovidnik* (272), priznavalac (RO 277), confessor (RR 210)
- spoviedati* (342), hvaliti (RO 342), confiteri (RR 279)
- sprovod* : *procesium*
- starisscina* (51), poglavar (RO 78), superior (rr 41)
- strah* Boxyi (277), strah (RO 282), timor (RR 221)
- strahochia* (78), strah (RO 104), fornido (rr 57)
- strahovitt* Boog (350), strašan (RO 348) terribilis (rr 200)
- straxanin* od dusca, Boog (288), čuvar (RO 292), custos (RR 251); straxanin : angeo
- stvoritegl* (K 73), factor (D 150); b) stvoritelj (RO 16), creator (rr 12)
- stvorr* (352), građa (RO 330), sigmentum (RR 286); b) stvor (RO 128), creatura (RR 335)
- succanstvenno* (K 79), substantialiter (D 1651)
- succanstvo* (K 74), substantia (D 125); b) succanstvo, biteye (25), sućanstvo (RO 27), substantia (rr 20)
- succnost*, biteye (K 79), substantia (D 1652); b) succnost, biteye (K 74), substantia aut essentia (D 126)
- sudittegl* (291), sudac (RO 296), iudicator (RR 233)
- sudyenye* (335), sud (RO 334), iudicium (RR 273)
- supersticion* : *tascina*
- suspension* (54), suspenzija (RO 81), suspensio (rr 42)
- syedignenye* (94), jedinstvo (RO 118), concordia (rr 67)
- tabernakuo* (61), svetohranište (RO 88), tabernaculum (rr 47)
- tarpivv* (313), smrtnan (RO 320), passus (RR 258)
- taset* (52), radoznao (RO 79), curiosus (rr 41); b) bez potrebe (RO 3), innanus (rr 5)
- tascina*, supersticion (357), praznovjere (RO 364), superstitio (RR 289)
- testamenat*, naredbenstvo (100), oporka (RO 125), testamentum (rr 71)
- tijlo* (269), tijelo (RO 279), corpus (RR 215); b) Tijlo Boxye (3) euharistija (RO 3), eucharistia (rr 5); c) Tijlo Isukarstovo (K 80), eucharistia (D 1601); d) Tijlo Gospodinovo (42), pričest (RO 46), eucharistia (rr 34); e) Tijlo Isukarstovo (K 80), blagdan presvetoga Tijela Kristova (RO 323), Festum Sanctissimi corporis Christi (RR 262)

- tiskota* (136), tjeskoba (RO 159), angustiae (rr 94)
- topglienye* : *potopglenye*
- transsubstanciacion*, prisuccanstvenye (K 80), transsubstantiatio (D 1652)
- Troicca* (12), Trojstvo (RO 15), Trinitas (rr 11)
- Troy* : *Boog*
- Troystvo* (372), Trojstvo (RO 377), Trinitas (RR 302)
- ucignen*, rodyen ne ucignen (K 73), genitus non factus (D 150)
- ucinittegl*, Boog (13), začetnik (RO 16), početnik (RO 85), auctor (rr 12)
- ucinitti* (180), stvoriti (RO 195), facere (rr 113); b) ucinitti se : i clovikse ucinio yest (K 75), homo factus (D 150)
- ud* Caerqvae (24), član (RO 27), membrum (rr 20)
- uffanca* (44), nada (RO 68), spes (rr 35)
- uffanye* (12), nada (RO 15), spes (rr 11)
- ukazati* (137), prikazati (RO 160), ostendere (rr 94)
- umarli*, narav (K 76), mortalis (D 297)
- umivaliscte* od Yordanae (370), krštenje u Jordanu (RO 375), lavacrum, Jordanis (RR 299)
- umstvo* (50), znanje (RO 77), scientia (rr 40)
- vpravnost* (386), pravda (RO 388), iustitia (RR 313)
- Vputchienye* (93), utjelovljenje (RO 118), incarnatio (rr 67)
- Vskars* (46), Pascha (rr 37)
- uskarsni*, vazmeni (8), Pascha (rr 8)
- uskarsnuti* (291), uskrsnuti (RO 296), resuscitare (RR 233)
- uskarsnutye* (33), uskrsnuće (RO 35), resurrectio (rr 26); b) uskarsnutye od putti (14), uskrsnuće tijela (RO 17), resurrectio carnis (rr 13)
- uslissciti* (385), slušati (RO 388), exaudire (RR 312)
- uspomena* (61), spomen (RO 88), memoria (rr 46), commemoratio (M 30.6.)
- Vspomenutye* sfieh Martvieh (K 68), commemoratio (M 2.11.)
- utisscittegl* (329), Tješitelj (RO 345), paraclitus (rr 198)
- Vtiscittegl* : *Duhsfeti*
- uvicban* : *katekizan*
- Vvicbani* (20), katekumen (RO 22), catechumanus (rr 16)
- Vvicbanik* Katekumen (25), katekumen (RO 27), catechumenus (rr 20)
- uvitt* (227), zavjet (RO 231), testamentum (rr 136), foedus (RR 272)
- uvittovanye* (198), zavjet (RO 207), testamentum (rr 121)
- uvitovanstvo* (198), zavjet (RO 207), testamentum (rr 121)
- uzdanca* (52), pouzdanje (RO 79), fiducia (rr 41)
- Vziscastye* (93), uzašašće (RO 118), ascensio (rr 67)
- uzlazenye* (273), put (RO 279), ascensio (RR 219)
- uzmnoxenye* od millosti (54), umnoženje (RO 81), augmentum (rr 42)
- Vznesenye*, Velika Gospa (K 63), Assumptio (M 15.8.)
- uzostanye*, cessation od boxyih sluxba (8), cessatio (rr 8)
- uzradovanye* (84), radost (RO 110), exultatio (rr 62)
- Vzveliccati* (171), veličati (RO 187), magnificare (rr 109)
- Vzviscenye* (K 65), exaltatio (M 14.9.)
- Vangelye* (106), evanđelje (RO 129), euangelium (rr 74)
- varhuzvisiti* (238), uzvisiti (RO 242), superexaltare (rr 142)
- Vazam*, o Vazmih od Vskarsa Gospodionova (66), Uskrs (RO 93), Pascha (rr 50)
- vazmen* (64), uskrsni (RO 92), Paschalis (rr 49); b) vazmeni : uskarsni
- V'elicanstvo* (270), veličanstvo (RO 275), maiestas (RR 216)
- vencanye* : *xenidba*

- vencati* (243), contrahere (coniuges) (RR 193)
- Viatik* (67), Viatik Putnicko Pricestanye (67), popudbina (RO 94), viaticum (rr 51)
- violan* : *ocqvargnen*
- vilenik*, vileničca (357), vračar, vračarica (RO 364), magus, faga (RR 289)
- virra* (4), vjera (RO 4), religio (rr 6), fides (rr 10)
- vijrnik* (2), vjernik (RO 3), fidelis (rr 5)
- Virrovanye* Apostolsko (100), virrovanye illi simbol od virrae (K 73), Vjervanje (RO 124), Symbolum Fidei (rr 71)
- virruyucchi* (33), vjernik (RO 35), credens (rr 26)
- visokonstvo* (350), veličanstvo (RO 348), magnificentia (RR 284)
- Vodokaerst*, Epifaniae (395), Bogojavljenje (RO 516), Epiphania (RR 323)
- voglija* (14), volja (RO 17), voluntas (rr 13); b) *voglija* : hochia
- vrachiany*e (351), dobročinstvo (RO 349), retributio (RR 285)
- vrag* (370), đavao (RO 376), diabolus (RR 300), vrello od vmivalla (30), studenac kupelji (RO 32), fons lavari (rr 24)
- xakan* : *diak*; b) xakni i diači (21), clerici (RO 23), clericus (rr 17)
- xallostan* (87), raskajan (RO 113), contrubulatus (rr 63)
- xenidba*, matrimonij, vencanye (240), ženidba (RO 243), matrimonium (rr 143)
- xexinn* : *post*
- Xidovin* (127), Židov (RO 151), Iudaeus (rr 88)
- xivot vijcni* (10), život vječni (RO 13), vita aeterna (rr 10); b) *xivot* od vijka prihodechiega (K 74), vita venturi saeculi (D 150)
- Xudioka* (19), židovka (RO 21), Hebraea (rr 16)
- Yagagnaç* Boxyi (281), Jaganjac Božji (RO 119), Agnus Dei (RR 224)
- yedinorodyen* (K 73), unigenitus (D 125)
- yedinovijcan* (373), istovječan (RO 378), coaeternus (RR 303)
- yedinoyednak* (373), jednak (RO 378), coaequalis (RR 303)
- Yedinstvo* (24), jedinstvo (RO 26), unitas (rr 20)
- yednosuccan* (K 75), istobitan (ŠB), consubstantialis (D 150)
- yestoyska*, yezbina (263), jestvina (RO 267), esculenta (RR 209); b) jelo (RO 15), cibus (rr 11)
- Yesuss* (297), Iesus (RR 248)
- yezovina* : *yestoyska*
- yutargna* (295), jutrenja (RO 194), matutinum (RR 323)
- zabragnenik* interdett (7), udaren interdiktom (RO 9), interdictus (rr 8)
- Zacetye* (K 70), Conceptio (M 8.12.)
- zacinati* (286), pjevati (RO 291), cantare (RR 229)
- zacinka* (222), kantik (RO 228), pjesma (RO 352), canticum (rr 134)
- zacuvati* (71), čuvati (RO 98), custodire (rr 53)
- zadovogлно ucinitti* (K 77), satisfacere (D 1304)
- zadovoglnost*, satisfacion (53), zadovolgiti, satisfatti (53), zadovolgiti (RO 80), satisfacere (rr 41)
- zaduxbina* (K 78), eleemosyna (D 1304); b) *zaduxbina* : lemozina
- zaklad* od vijcne slavae (63), zalog (RO 91), pignus (rr 48)
- zakletva* (252), zaklinjanje (RO 255), exorcismus (RR 199)
- zaklinanye* (14), zakletva (RO 17), exorcismus (rr 13)
- zaklinallac*, essorcist (357), egzorcist (RO 363), exorcista (RR 289)
- zakonn* (28), zavjet (RO 30), testamentum (rr 23), lex (rr 6); b) zakon (RO 4), ius (rr 6)
- zakonit* (6), redovit (RO 5), legitimus (rr 7)
- zakonitegl* (273), legislator (RR 219)
- zamijrna* (350), čudesa (RO 348), mirabilia (RR 284)

zapovid (11), *zapovijed* (RO 14), *praecceptum* (rr 10)
zarucnik (243), *sponsus* (RR 193)
zasctetenye (341), *zaštita* (RO 340), *protectio* (RR 278)
zasctitnik (208), *zaštinitnik* (RO 214), *branielj* (RO 208), *protector* (rr 126)
zavezay : *censura*
zaviet (219), *zavjet* (RO 225), *votum* (rr 132)
zazvanye : *invitatorij*
zlamenovan Sakramentom od Krizmanya (7), *consignatus* (rr 8)

zlamenovanye (2), *značenje* (RO 2), *significatio* (rr 5), *signatio* (rr 15)
zlamenye (11), *znak* (RO 13), *znamenje* (RO 276), *signum* (rr 10)
zlocestnik (204), *jadan* (RO 211), *miser* (rr 124)
zlocestvo (203), *nevolja* (RO 210), *propast* (RO 213), *miseria* (rr 124)
zlotvorstvo : *malefició*
zmaj prizlobni (362), *pakosni zmaj* (RO 368), *nequissimus draco* (RR 292)

KAZALO LATINSKIH IMENA

absolutio: odriscenye
accessus: priscastye
actio: dillovanye
actualis: posobit
adiutorium: pomoxenye
administratio: sluxenye
adulterium: prigliubodivstvo
adventus: Dossastye
affere: donijti
Agnus: Yagagnac
Altissimus: Privisoki
anathema: proklet
angelus: angeo
angustiae: tiskota
anima: dusca
apostata: apostata
apparitio: Prikazanye
ascensio: Vziscastye
ascensio: uzlazenye
aspirare: nadissucchi
Assumptio: Vznesenye
astutia: podhibnost
auctor: cinittegl, Naucittegl, ucinittegl
auctoritas: oblast
augmentum: uzmnoxenye
auxilium: pomoxenye
avaritia: lakomost

baptismalis: karstinicki
baptismus: karsternye

baptisterium: karstenictvo, karstinica
baptizare: karstitti
baptizmandus: karstenik
benedicere: blagossovitti
benedictio: blagossov
beneficium: blagodarstvo

cantare: zacinati
canticum: zacinka
capellanus: pop
cardinalis: kardenao
caro: meso, pult, puten
castigatio: pedepsanye
catechisatus: katekizan
catechumenus: Vvicbani, Vvicbanik
Cathedra: Pristolye
catholicus: pravovijraç
celebrans: Missnik
censura: censura
ceremonia: nacin, obicaynost
certus: posobit
cesatio: uzostanye
cibus: yestoyska
clarificare: prosfijtli
claritas: prosfijtglienye
clementia: blagosivost
clericus: diak, xakan
clerus: podiacen, popovstvo, popovi
Clerus regularis: Fratri od sfakoga Reda
charitas: gliubav

christiani: karstyani
Christus: Isukarst
coaequalis: yedinojednak
coaeternus: yedinovijcan
commemoratio: uspomena, Vspomenu-
 tye
communicantes: pricestiti se
communicatio: pricestenyie
communio: opchienye, pricestenyie
communio fidelium: dionictvo od virnih
communio sanctorum: opचना od sfe-
 tijh
Conceptio: Zacetye
concilium: sabor
concordia: syedignenyie
concubinarius: hotim
conditio: bite, condicion
conditor: satvorittegl
confessarius: ispovidnik
confessio: ispovijst, sliscanye, spovi-
 danye
confessor: spovidnik
confirmatio: krizma, Pokripglienye
confiteri: ispoviditi, spovidati, spovie-
 dati
coniux: druxbenik, sadruxenik
conscientia: sfijst
consecrare: posfetiti, priposfetiti
consignatus: zlamenovan
consilium: sfittovanye
constitutio: naredyenstvo
consubstantialis: yednosuccan
consuetudo: obicaynost
contrahere: vencati
contrarius: nesuprotivan
contribulatus: xallostan
contritio: skruscenyie
contumacia: bezocanstvo
conversio: obrachienye, priobrachenye
convertere: obratiti se
convertibilis: promigniv
corpus: tijlo
creator: satvorittegl, stvoritegl
creatura: stvorr
credens: virruyucchi
crimen: grijh
criminosus: grescnik
crucifixus: krijx
cupiditas: pohotinstvo, poxudyenye

curiosus: taset
custodire: zacuvati
custos: straxanin

dedicatio: posfechienye, sftkovina
deditus: pristavglien
defuncta: martvicea
Dei Genetrix: Bogorodica
demutabilis: priobrativ
deprecatio: pomoglienye
desidiosus: praznuyucchi
desperatio: neumstvo
despicere: pohulliti
Deus: Boog
devotio: bogogliubnost, bogomillost
diabolus: dyavao, hudoba, vrag
Diaconus: Dyakon
differentia: razlichnost
dilectio: gliubezan
dioecesis: Biskupat
disciplina: nauk
dispositor: naredittegl
Divinitas: Boxanstvo
doctor: Naucittegl
doctrina: nauk
documentum: nauk
dolor: bollest
dolus: himba
draco: zmay

ecclesia: Caerqva
electus: obran
eleemosyna: lemozina, zaduxbina
Epiphania: Vodokaerst
Episcopus: Biskup
eremita: remetta
erueri: izmaknuti
esculenta: yestoyska
essentia: bite, succnost
ethnicus: pogan
euangelium: Vangelye
eucharistia: tijlo
exaltatio: Vzviscenyie
exaudire: uslisciti
excommunicatio: prokletstvo
excommunicatus: proklet
exorcismus: zakletva, zaklinanye
Exorcista: zaklinallaç
exsufflatio: izpuhanye

exultatio: uzradovanye

fabricator: sagradittegl

facere: uciniti

facies: liče

factor: stvoritegl

factus: ucignen

faga: vilenik

famulus: sluxbenik

festum: sfetkovina

fidelis: vijrnik

fides: virra

fides catholica: opchienska viera

fiducia: uzdanča

Filius Dei: Sijn Boxyi

foedus: uvitt

foenerator: kamatnik

fons: kladenac, vrello

forma: forma

formido: strahochia

formula: nacin

functio: sluxenye

furor: ggniv

genitor: rodittegl

genitus: ucignen

gloria: slavva

gratia: millost

haereticus: poluvijrac

Hebraea: Xudioka

holocaustum: holokaust

homo: clovik

hostia: sfetba

humanitas: clovicanstvo

humilitas: podnixenstvo

hymnus: piesan, piesanča

idolum: idol

ieiunium: post

Jesus: Yesuss

Jesus Christus: Isukarst

ignorantia: neumstvo

illustratio: prosfijtglienye

imago: prilikka, slikka

immaculatus: neomercen

immersio: potopglienye

immortalitas: neumarlost

immutabiliter: narav

impassibilis: nemucenivvo

impietas: nemillost

implorare: prossiti

incarnatio: Vputchienenye

incarnatus: pult

inconfuse: narav, nesmetano

inconvertibiliter: nepriobrativo

indiseparabiliter: narav

indivise: narav, nerazdiglieno

indulgentia: prosctenye

infernum: pakao, pakglienn

infidelis: poganin

iniquitas: nepravnost

inmanus: taset

inseparabiliter: nerazlucivvo

insidium: podhibnost

insipientia: neumstvo

intelligentia: razumitteost

intentio: intencion

intercedere: isprositti

intercessio: pomoglienye

interdictum: interdelt

interdictus: zabragnenik

ira: saercba

iracundia: rasaercenstvo

irascere: saerditti se

Iudaeus: Xidovin

iudicator: sudittegl

iudicium: sudyenye

ius: zakonn

iustificare: osfislatti se

iustificatio: pravednost

iustitia: pravda, upravnost

laicus: laik, sfijtovni

lapsare: sagrijsciti

lavacrum: umivaliscte

legislator: zakonitegl

legitimus: zakonit

leviticus: diak, leviticki

lex: zakonn

liberare: osloboditi

liberator: oslobodittegl

macula: ocqvarnost

magnificare: Vzveliccati

magnificentia: visokonstvo

magus: vilenik

maiestas: Velicanstvo

maleficium: maleficio

manifestare: ocittovati
materia: materia
matrimonium: xenidba
matutinum: yutargua
membrum: ud
memoria: uspomiena
mens: pamet
meretrix: gresnica
merita: dostoyanstva
minister: sluxbenik, sluxitegl
ministerium: sluxenye
mirabilia: zamijrna
miser: zlocestnik
miserator: pomilovnik
miseria: zlocestvo
miser cordia: millosaerdye
misericors: pomilovnik
Missa: Missa
modus: nacin
monachus: kaluyer
mors: smart
mortalis: umarli
mortuus: martac
mysterium: otaynost, otaystvo

Nativitas: Poroyenye
natura: narav
nequitiae: hudobstcinae
nuptiae: pir

oblatio: prikazillisce
obsecratio: prossenye
obumbratio: obsinutye
offere: pridatti
officium: cignenye
omnipotens: sfemogucchi
opera: dillovanye
operatio: dillovanye
opinio: nauk
oratio: molitva
Ordinarius: biskup
ordo: nacin, Redsfeti
ostendere: ukazati

panis: kruhh
paraclitus: utisscitetgl
paradisus: ray
parochia: parokiya
parochialis: parokial, parokianski

parochianus: parokial
Parochus: perok, pastir
Pascha: Vskars, uskarsni, Vazam
Paschalis: vazmen
passus: tarpiv
peccare: grijsciti
peccatum: grijescenye
perfectus: izvarstan
perfidia: nevirstvo
persona: posobstvo, sobstvo
perturbatio: smuchienye
petitio: prossenye
pietas: bogoliubnost, bogomillost, pomillovanye, smillovanye
pignus: zaklad
poenitare: pokayatti se
poenitens: pokornik
Poenitentia: Pokorni Sakramenat, Pokorra, Pokorrenye
polluere: opoganiti
Pontifex: Biskup, Papa
Pontificalis: biskupski, poglavicki
populus: puk
potestas: oblast
praeceptum: zapovid
praemium: nadarye
praesentatio: Prikazanye
praesidium: branisctvo
Presbyter: pop
prex: molba
primatum: poglavstvo
princeps: Poglavica
principium: pocetak
privatus: osobit
procedere: izhodditti
processio: procesiun
professio: spovidanye
propitiatio: pomillovanye
propitius: pomilovnik
proprietas: posobstvo
proprius: posobit
prosperitas: dobracesnost
protectio: zasctetenye
protector: zasctitnik
prudentia: mudrost
punire: pedepsan
Purificatio: Ocistenye
quaeso: prossiti
quietas: pokoy

reconciliare: reconciliati
redemptio: odkup, odkupglienye
Redemptor: Odkuppittegl
reformator: ponapravittegl
regula: naučci
regulares: Reda Redovnici
religio: redovnictvo, virra
religiosus: redovnicki
reliquiae: Mocchi
remissio: odpusctenye
reservatus: rezervan
resurrectio: uskarsnutye
resuscitare: uskarsnuti
retributio: vrachiynye
rite: nacin
rituale: ritual
ritus: cin, nacin, obicay, red

sacerdos: Missnik, otac, pop, posfe-
chienicki, posfechienik
sacerdotalis: misnicki
sacramentum: Sakramenat, sfetootay-
stvo, sfetoskrovstvo
sacrarium: sfeteniste
sacrificare: posfetiti
sacrificium: posfetillisete, sfetba
sacrilegus: sfetopogardyenvstvo
salus: sahragnenye, spasenye
salutare: spasilstvo
salvare: sahragnen
salvator: spassitegl
sancta: sfeticca
sancta tractare: sfetadillovati
sanctificatio: posfechienye
sanctimonia: sfetigna
sanctimonialis: koludriča
sanctissimus: sfetoskrovan
sanctitas: sfetigna, sfetoskrovstvo
sanctum: sfeto
sanctus: sfetac
sanguis: kaerv
sapientia: mudrost
satana: Sotona, sotonski
satisfacere: zadovoljno uciniti, zado-
vognost
schismaticus: scismatik
scientia: umstvo
secretum: potaystvo
Sedes: Pristolye

seppultus: pokoppan
sermo: besidnenye
sigmentum: stvor
signatio: zlamenovanye
significatio: zlamenovanye
signum: zlamenye
simulacrum: kiji
solemnitas: proslavglienye
soliditas: potvardyenye
spes: uffanča, uffanye
spiratio: duhovanye
Spiritus Sanctus: Duhsfeti
sponsus: zarucnik
subdiaconus: podyakon
subsistens: posobstvo
substantia: posobstvo, succanstvo, succ-
nost
substantialiter: succanstvenno
successor: Naslednik
suffragium: pomoglienye
suggestor: poticanik
superbia: ohollost
superexaltare: varhuzvisiti
superior: starisscina
superstitio: tascina
suplex: snijxen
supplicatio: pomogienstvo, pomoglie-
nye
susceptor: primittegl
suspensio: suspensio
Symbolum: Virrovanye
synagoga: skupstina
synodus: sabor

tabernaculum: pribivalisete, tabernakuo
templum: Čaerqva
terribilis: strahovitt
testamentum: testamenat, uvitt, uvitto-
vanye, uvitovanstvo, zakonn
timor: strah
traditio: pridanye
Transfiguratio: Priobrazenye
transsubstantiatio: transsubstanciacion
tribunal: Pristolye
triumphator: slavodobitnik
Trinitas: Troičča, Troystvo

unctio: Nayposledgne Pomazanye, po-
mazanye

unigenitus: yedinorodyen
unitas: Yedinstvo
usuarius: kamatnik

venerari: castitit
venia: proscetye
verus: istin
viaticum: Viatik
vicarius: Namistnik

violatus: ocqvargnen
vir: clovik
virtus: krippost
vita aeterna: xivot vijcni
vivificans: oxivecchi
voluntas: hochia, hotijnye, voglia
votum: zaviet

zelus: gliubovstvo

KAZALO HRVATSKIH TERMINA

aktualan: posobit
andeo: angeo

besmrtnost: neumarlost
bezakonje: nepravnost
bezbožnost: nemillost
bezumlje: neumstvo
biskup: biskup, ordinarij
biskupski: biskupski
blagoslov: blagossov
blagosloviti: blagossovitti
blagost: Blagosivost, pomillovanye, smil-
lovanye
Bogojavljenje: vodokaerst
Bogorodica: Bogorodiča
bol: bollest

cenzura: censura
ceremonija: nacin, obicaynost
Crkva: Čaerqva

član: ud
čovjek: clovik
čovještvo: clovicanstvo
čudes: zamijrna
čuvar: straxanin
čuvati: zacuvati

dobročinstvo: blagodarstvo, vrachiany
djelo: dillovanye
dolazak: dossasty
došašće: dossasty
duhovni: podiacen
duh: pamet
Duh Sveti: Duhsfeti

dunuti: izpuhanye
duša: pamet
dakon: dyakon
davao: dyavao, hudoba, vrag

egzorcionista: zaklinallač
euharistija: Tijlo
Evangelje: Vangelye

gnjev: saerčba
gnjeviti: saerditti se
Gospodin: Boog
građa: stvor
grijev: grijescenye
griješiti: grijsciti

himan: piesanča
hipostaza: posobstvo
hram: čaerqva
hvala: piesan
hvaliti: spovidati, spoviedati

interdikt: interdett
ispitati: katekizan
ispovijed: ispovijst
ispovijediti se: ispoviditi, ispovijst, slis-
scanye
ispovjednik: ispovidnik
istobitan: yednosuccan
istovječan: yedinovijcan
Isus Krist: Isukarst
izbavitelj: oslobodittegl
izbaviti: osloboditi
izopćen: proklet
izopćenje: prokletstvo

jadan: zlocestnik
Jaganjac: Yagagnaç
jakost: pomoxenye
jarost: ggniv, glivbovstvo
jedinstvo: syedignenye, yedinstvo
jednak: yedinoyednak
jelo: yestoyska
jestvina: yestoyska
jutrenja: yutargna

kajanje: skruscenye
kantik: zacinka
kapelan: kapellan, pop
kardinal: kardenao
katekumen: Vvicbani, Vvicbanik
katolički: Caerqva, opchienska
kazna: pedepsanye
kler: popovstvo
klerici: xakan
klerik: diak
koludrica: dumna
krepost: krippost
Krist: Isukarst
krivovjerac: poluvijrac
krst: karstenye
krstionica: karstenictvo, kladenac
krstiti: karstiti
kršćani: karstyani
krštenik: karstenik
krštenje: umivaliscte
kumir: idol

lakomost: lakomost
levit: diak
levitski: leviticki
lice: lije
liječnik: posobstvo
lijenčina: praznuyucchi
lik: forma
lukavština: podhibnost

ljudi: pult
ljubav: gliubav, gliubezan

meso: pult
milosrđe: mollosaerdye
milost: millost
milostinja: lemozina
milosrdan: pomilovnik

milostiv: pomilovnik
missa: missa
misnik: missnik
moći: mocchi
molba: prossenye, pomoglienye, pomoglienstvo
molitva: molitva, pomoglienye
moljenje: prosscenye
moliti: prossiti
mudrost: mudrost
muškarac: clovik

nada: uffança, uffanye
nagrada: nadarye
nakana: intencion
namjera: sfitovanye
napredak: dobracesnost
narav: bitey
narod: puk
nauk: nauk
nauka: nauk
nazor: nauk
neki: posobit
nepravda: nepravnost
nevjera: nevirstvo
nevjeran: pogan
nevolja: zlocestvo
neznanje: neumstvo
nocturn: nokturan

objaviti: ocittovati
običaj: obicaynost
obnovitelj: ponapravittegl
obratiti se: obratiti se
obrazac: nacin
obred: cin, nacin, obicay
obrednik: ritual
očišćenje: ocistenye
odabranik: obran
odrešenje: odriscenye
oholost: ohollost
omražen: grescnik
općinstvo svetih: opcchina
ophod: procesiun
oporuka: testamenat
opravdati se: osfitlatti se
oprost: proscenye
oproštenje: pomillovanye, proscenye
oskvrnjen: ocqargnen

osoba: sobstvo
otajstvo: otaynost
otkupitelj: odkuppittegl
otkupljenje: odkup, odkupglienye
otpadnik: apostata
otpuštanje: odpusctenye
ovlast: oblast

paklen: pakglienn
pakosti: hudobsctinae
pisac: naucittegl
pjevati: zacinati
pobožnost: bogogliubnost, bogomilost
početnik: ucinittegl
poddakon: podyakon
poglavar: starisscina
pokajanje: bollest
pokajati se: pokayatti se
pokojnica: martvičca
pokora: Pokomi Sakramenat, pokorre-
nye

pokornik: pokornik
pomazanje: pomazanye
pomiriti: rekonciliati
pomoć: dillovanye
pomoćnik: branisctvo
poniznost: podnixenstvo
popudbina: viatik
poslušan: pristavglien
posvetiti: posfetiti
poštovati: castiti
potpun: izvarstan
potvrda: krizma, pokripglienye
pouzdanje: uzdanca
požuda: pohotinstvo, poxudyenye
pravda: upravnost
pravednost: pravda
pravilo: naučci
predaja: pridanye
prezreti: pohulliti
pričesnici: pricestiti se
pričest: pricesteny
pridržan: rezervan
prijevara: himba
prikazati: ukazati
prinijeti: donijeti, pridatti
prinos: prikazillisct
pristup: priscasty
priznavalac: spovidnik

proslaviti: prisfijtliti
prošnja: molba, pomoglienye
pustinjač: remetta
put: uzlazeny

radost: uzradovanye
radoznao: tasct
raj: ray
raskajan: xallostan
raskolnik: scismatik
razboritost: mudrost
razlika: razlicnost
razrediti: naredittegl
razum: razumitteost
razumna duša: dusca razloxita
red: nauk
redovit: zakonit
redovni kler: fratri
redovnik: kaluyer
riječ: besiddeny
rulja: skupstina

sagriješiti: sagrijscti
sakramenat: sakramenat
sakrarij: sfetenisct
savjest: sfijst
savjet: sfitovanye
sazdatelj: sagrađittegl
skrušenje: skrusenye
skupština: čaerqva
slabost: puten
slava: prosfijtglienye, slavva, spovidanye
slavodobitnik: slavodobitnik
slika: prilika, slikka
slušati: uslisscti
služba: sluxenye
službenik: sluxbenik
služenje: sluxenye
služitelj: sluxbenik, sluxitegl
smetnja: smuchienye
smrt: smart
smrtan: tarpivv
smrtno carstvo: pakao
sotona: sotona
sotonin: sotoniski
spasenje: spasenye, spasitelstvo
spasiti: sahragnen
spokojan: pokoy
spomen: uspomena

srdžba: rasaercenstvo
strah: strah, strahochia
studenac: kladenac, vrello
stvor: stvor
stvoritelj: satvoritegl, stvoritegl
stvoriti: uciniti
sućanstvo: succanstvo
sud: pristolye, sudyenye
sudac: posobstvo, suditegl
suprug: druxbenik
suspenzija: suspension
svadba: pir
svećanost: proslavglienye
svećenik: missnik, otac, pop, posfe-
chienik
svećenički: misnicki
svemogućí: Boog
sveta crkva: Čaerqva
Sveta Stolica: Pristolye
svetac: sfetac
sveti red: redsfeti
svetica: sfeticca
svetim učiniti: pripوسفetiti
svetinja: posfechienye
svetište: sfeto
svetohranište: tabernakuo
svetost: sfetigna
svjetlost: prosfijtglienye
svjetovni kler: popovvi
svjetovnjak: laik, sfijtovni

tajna: otajstvo, potaystvo, sfetootay-
stvo, sfetoskrovstvo
tjeskoba: tiskota
tijelo: meso, pult, tijlo
Tješitelj: Vtisscittegl
Trojstvo: Troičca, Troystvo
tvar: materia

učvršćenje: potvardyenye
udaren: zabragnenik
uistinu: istin
u množenje: uzmnoxyenye
uranjati: potopglenye
uskrsni: vazmen
uskrsnuti: uskarsnuti
uskrsnuće: uskarsnutye
ustanova: naredyenstvo
utjelovljenje: uputchienye

uvjetno: kondicion
uzašašće: Vziscastye
uzvisiti: varhuzvisiti

veličanstvo: velicanstvo, visokonstvo
veličati: vzvelicati
veliki svećenik: poglavicki
višnji: Privisoki
vjera: redovnictvo, virra
vjernik: vijrnik, virruyucchi
vjerovanje: virrovanye
vjerski: redovnicki
vlast: oblast
vlastitost: posobstvo
volja: hotijnye, voglia
vračar, *vračarica*: vilenik
vrhovni svećenik: missnik
vršiti svete čine: sfetadillovati

začetnik: ucinittegl
zadovoljiti: zadovoglnost
zagovarati: isprositti
zagovor: pomoglienye
zaklon: pomoxenye
zajednica: dionictvo, opchienye
zalog: zaklad
zakletva: zaklinanye
zaklinjanje: zakletva
zakon: nauk
zapovijed: zapovid
zasjeda: podhibnost
zasluge: dostoyanstva
zaštita: zasctetenye
zaštitnik: zasctitnik, primitegl
zavesti: potičanik
zavjet: uvitt, uvittovanye, uvitovanstvo,
zakonn, zaviet
zavjetni šator: pribivallisctc
zbor: sabor
zbornica: skupscina
zločinstvo: grijh
zlotvorstvo: malleficio
zmaј: zmay
značenje: zlamenovanye
znak: zlamenye
znanje: umstvo

ženidba: xenidba
ženidbeni drug: sadruxenik

Židov: Xidovin
Židovka: Xudioka
život: xivot
žrtva: posfetiļiscte, sfedba
žrtva paljenica: holokaust

župa: parokya
župljani: parokianski
župljanin: parokial
župnik: parok, pastir